

Επίτυνας

Για σκι στον Ολυμπο

Θα αναπτυχθεί τουριστικά και το βασίλειο του Δία. Αποφασίστηκε τελικά η «τουριστική ανάπτυξη» του Ολύμπου παρά τις αντιρρήσεις για την ιστορικότητα αυτού του τόπου και τη σχέση του με την ελληνική μυθολογία για την οποία έχει κηρυχθεί το βουνό προστατευόμενο.

Το ΚΑΣ ενέκρινε προχθές κατά πλειοψηφία (μειοψηφούντων των κ.κ. Μαν. Κορρέ, Γιαν. Σακελλαράκη και Βασ. Χανδακά) τη διαπλάτυνση του υπάρχοντος χωματόδρομου Σπαρμού-Ολύμπου (Ν. Λαρίσης) μήκους 13 χλμ. που χρησιμοποιούν σήμερα μόνο τα ΡΕΟ του Στρατού για να ανέβουν στο χιονοδρομικό κέντρο, σε ένα χώρο που έχει παραχωρηθεί αποκλειστικά για χρήση στη μονάδα καταδρομών.

Το αίτημα για το έργο οδοποιίας (διαπλάτυνση στα 9 μ. και ασφαλτόστρωση) ήταν της Περιφέρειας Θεσσαλίας που έχει σχεδιάσει, όπως έγινε σαφές στο ΚΑΣ, την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και την οργάνωση ενός χιονοδρομικού κέντρου όπως αναφερόταν στη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Για το έργο δεν είχαν αντίρρηση οι Εφορείες Προϊστορικών-Κλασικών και Βυζαντινών Αρχαιοτήτων γιατί δεν βλάπτονται άμεσα ή έμμεσα μνημεία.

«Ο νέος αρχαιολογικός νόμος όμως προστατεύει τους ιστορικούς και μυθολογικούς τόπους, όπως είναι ο Ολυμπος», είπε ο Γιάννης Σακελλαράκης. «Η ιστορικότητα ενός τόπου είναι υπέρτερη αξία ενός ορατού μνημείου», πρόσθεσε ο Μαν. Κορρές. Αλλά, τελικά, η αξιοποίηση ήχησε καλύτερα στα αυτιά των υπολοίπων κι έτσι ο δρόμος θα γίνει βατός όχι μόνο για οχήματα τετρακίνητα (4Χ4), αλλά και για συμβατικά.

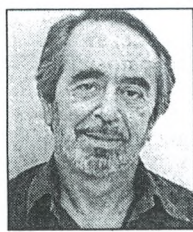
Χιονοδρομικό κέντρο θα γίνει στο βουνό των ολύμπιων θεών

N.K.-P.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ - 13/10/2005

Copyright © 2004 Χ. Κ. Τεγόπουλος Εκδόσεις Α.Ε.

Μεγάλη απήχηση είχε η δραματική επισημάνση απ' αυτές τις στήλες («Ε» 7-11-05) ότι ο Ολύμπος, το μυθικό Βουνό των Θεών, κινδυνεύει από επιδρομές νεοβανδάλων αναπτυξιομανών -ιδιαιτέρως μετά την κατά πλειοψηφία συγκατάθεση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου να ασφαλιστρωθεί δρόμος (μήκους 13 χλμ. και πλάτους εννέα μέτρων) μέσα στον εθνικό δρυμό. Η «Επιτροπή Προτοβουλίας για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του Ολύμπου» μας κοινοποίησε έγγραφες προσφυγές της σε όλους τους αρμόδιους αλλά και τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Και μας γνωστοποιεί ότι η σχετική καμπάνια της εδώ και στο εξωτερικό βρίσκει μεγάλη ανταπόκριση.

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΟΤΣΗ

Ιδιαίτερη σημασία, καθ' ότι αποκαλυπτική και τεκμηριωμένη, έχει επιστολή του μονίμου αντιπροσώπου μας στην ΟΥΝΕΣΚΟ πρόσβη Γ. Αναστασόπουλου, γι' αυτό και τη φιλοξενούμε ολόκληρη σ' αυτές τις στήλες:

Διάβασα με πολλή προσοχή το άρθρο του συνεργάτη σου και παλιού γνωστού συναδέλφου Γιώργου Βότση για την απειλούμενη επιδρομή των «νεοβανδάλων» και στον Ολύμπο. Και πρέπει, απ'

πρώτης του Ολύμπου δεν καταρτίστηκε ποτέ απ' την ελληνική πλευρά. Γιατί χρειάζεται πρώτα να οριστεί η ζώνη προστασίας και να συνταχθεί το σχέδιο διαχείρισης του μικτού φυσικού και πολιτιστικού τοπίου, που στον ενδεικτικό κατάλογο περιλαμβάνεται με τον τίτλο «Η ευρύτερη περιοχή του όρους Ολύμπου». Απαιτείται, μίπως, να προσθέσω πόσο θα ήμουν ευτυχής αν τα σχετικά προβλήματα αντιμετωπιζόνταν και το υπουργείο Πολιτισμού μου προωθούσε τον φάκελο της υποψηφιότητας για να διεκδικήσω ως μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδος στην Ουνέσκο την εγγραφή του στον παγκόσμιο κατάλογο;

Ενδεικτική της ευαισθησίας της επιτροπής και τον κέντρον παγκόσμιας κληρονομιάς στα προβλήματα αυτά είναι η αρνητική στάση τους στα αναπτυξιακά τουριστικά σχέδια -δημιουργία χιονοδρομικής πίστας- στο μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς Πιρίν στο εθνικό πάρκο της γειτονικής μας Βουλγαρίας (φυσικό μνημείο), που απασχόλησαν την επιτροπή παγκόσμιας κληρονομιάς στις ετήσιες συνόδους της απ' το 2001 μέχρι και το 2005. Και μέσα στο ίδιο πνεύμα, ο επανεκλεγείς στο αξίωμα του γενικού διευθυντή της Ουνέσκο, Ιάπωνας κ. Κοϊχίρο Ματσούρα, επέστησε την προσοχή του προέδρου της Ρουμανίας κ. Τραϊάν Μπασέσκου (όταν ο νέος ηγέτης της Ρουμανίας επισκέφτηκε την έδρα του Παγκόσμιου Οργανισμού στο Παρίσι) ως προς τους κινδύνους που θα δημιουργούσε το σχέδιο εγκαταστάσεως του πάρκου αναψυχής Δράκουλα κοντά στη γνωστή μεσαιωνική πόλη της Σιγκισούρα.

Οι κινήσεις αυτές μάς θυμίζουν ότι η τόσο επιτυχημένη σύμβαση του 1972 της Ουνέσκο για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς (που κινδυνεύει να καταστεί θύμα της επιτυχίας της αυτής με την «πληθωριστική» τάση της εγγραφής δεκάδων κάθε χρόνο νέων μνημείων στον σχετικό κατάλογο...) συνέβαλε ουσιαστικά στην εξέλιξη ενός παγκόσμιας κλίματος συστήματος προστατευόμενων πολιτιστικών περιοχών. Η σύμβαση του 1992 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική πολυμορφία

θα μπορούσε, από την άλλη πλευρά, να θεωρηθεί βασική για τη διατήρηση βιώσιμων πληθυσμών ειδών και της ροής των οικοσυστημάτων στις περιοχές που καλύπτει.

Ο Ολύμπος περιλαμβάνεται, ως βιότοπος, απ' το 1981, στο πρόγραμμα «Ανθρωπος και Βιόσφαιρα» (MAB) της Ουνέσκο και μεταξύ των 29 προστατευόμενων ελληνικών περιοχών στον κατάλογο των ειδικά προστατευόμενων περιοχών (οδηγία 79-409 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) του UNEP/WCMC (World Conservation Monitoring Center of the United Nations Environment Program). Και οι αρχαιότητες του, που έχουν εντοπισθεί, όπως τα θεμέλια μετεωρολογικού σταθμού, όστρακα, νομίσματα και επιγραφές που αναφέρουν το όνομα του Ολυμπίου Διός, ανάγονται σε αρκετά πρώιμες εποχές, ενώ απ' τη μεταβυζαντινή περίοδο σώζεται η παλιά μονή του Αγίου Διονυσίου που ιδρύθηκε στις αρχές του 16ου αιώνα. Ως πολιτιστικό τοπίο συνδέεται και με τις αρχαιότητες της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλίας και της Πιερίας.

Φοβάμαι ωστόσο κι εγώ, μαζί με τον Γιώργο Βότση, ότι ούτε η αξία αυτών των αρχαιοτήτων, ούτε η όποια θέση σε προγράμματα και καταλόγους παγκόσμιων οργανισμών αρκούν για να προστατευθούν το βουνό των θρύλων από τη δική μας ακρίσια. Δεν θα 'πρεπε όλοι μας να μπορούμε να εμπνεύμαστε απ' τον λυρισμό της Νίκης Γουλανδρή: «Το δέος, που συνδυάζει τον φόβο και τον θαυμασμό, ακολουθούσε την ιερότητα που αναδύθηκε απ' τον Ολύμπο επί αιώνες. Παρέμεινε χώρος πέραν των ανθρωπίνων προσεγγίσεων, έδρα και κατοικία Θεών, αλλά και χώρος έκστασης για την απέραντη φυσική ομορφιά των τοπίων, γνήσιος διάκοσμος θείκης κατοικίας». Αυτό το πολυτιμότερο σύμβολο και φυσικό μνημείο, που μας κληροδότησε ο αρχαίος κόσμος, δεν είναι μονάχα υποχρέωση των αρχαιολόγων μας να το προστατεύσουν. Είναι κοινό όλων μας το χρέος. Και προς αυτή την κατεύθυνση πιστεύω ότι χρειάζεται να κινηθούμε, χωρίς αναβολή».

Πολύ ζεστά έχει πάρει το θέμα, προς τιμήν του, ο πρόεδρος μας στην ΟΥΝΕΣΚΟ Γ. Αναστασόπουλος (έγκριτος δημοσιογράφος και πρώην αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου). Αλλά θα βρει κυβερνητική ανταπόκριση στις προσπάθειές του; Τα ως τώρα δεδομένα δεν επιτρέπουν, δυστυχώς, καμία αισιοδοξία: Δώδεκα μνημεία (φυσικά και πολιτιστικά) περιέχει ο ελληνικός ενδεικτικός κατάλογος στην ΟΥΝΕΣΚΟ για να περιληφθούν στα προστατευόμενα μνημεία της παγκόσμιας κληρονομιάς. Κι ενώ μπορούμε να προωθήσουμε τις υποψηφιότητες για δύο κατ' έτος, από το 1999 δεν έχουμε υποβάλει καμία υποψηφιότητα! Τόση εγκληματική ολιγωρία και αδιαφορία... Άρα και τόσο πιο αναγκαία η κινητοποίηση των ευαίσθητων πολιτών.

«Μόνο με παρέμβαση του Κων. Καραμανλή θα σωθεί ο Ολύμπος»

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΗ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΟΥΝΕΣΚΟ

την αρχή, να συνομολογήσω ότι δεν χρειάζεται να χαρακτηρίζεται κανένας γραφικός και αλαφροδίκαιος προγονολάτρης, για να δεχθεί ότι, πραγματικά, το μυθικό βουνό των Θεών της αρχαιότητας, με τον παγκόσμιο συμβολισμό, αντιμετωπίζει κινδύνους.

Δεν είμαι ειδικός για να μπορώ να βεβαιώσω αν η διαπλάτυνση και ασφαλοποίηση του σημερινού χωματόδρομου Σπαρμού-Ολύμπου αντιπροσωπεύει το σημαντικότερο. Μια διάνοιξη ενός μεγάλου ασφαλτοδρόμου, που να συνδέει τα διάφορα χωριά του Ολύμπου, θα ήταν, ίσως, πιο καταστροφική. Και βεβαίως καταστροφικές είναι οι παράνομες οικοδομές, που άναρχα «φύονται» στις υψηλές πλαγιές του, και οι οικισμοί, που με άδειες των νομαρχιών «ψηλώνουν», για να προσεγγίσουν περισσότερο τις κορυφές του βουνού. Τα διάφορα συμπεριφέροντα δεν φαίνεται, δυστυχώς, να το σέβονται περισσότερο από ό,τι σέβονται τα μνημεία μας σε άλλες περιοχές της ελληνικής γης...

Οι «νεοβανδαλοί» απειλούν, όμως, το ίδιο σοβαρά να επιδράμουν και με τα διάφορα αναπτυξιακά σχέδια της περιφέρειας Θεσσαλίας και της νομαρχίας της Λάρισας, που προβλέπουν χιονοδρομικά κέντρα, τελεφερίκ και τουριστικές εγκαταστάσεις στο ιερό βουνό. Και γι' αυτά τα αναπτυξιακά σχέδια οι επιστολές διαμαρτυρίας έχουν ήδη αρχίσει να φθάνουν στην ΟΥΝΕΣΚΟ και στο συμβολευντικό όργανο της επιτροπής παγκόσμιας κληρονομιάς IUCN.

Είναι δυνατό να βοηθεί ανάπτυξη σε συνδυασμό με την προστασία του τοπίου; Θα το υποστηρίζα, έτσι και με τον κίνδυνο να παρεξηγηθώ από ενδεχόμενους κακόπιστους. Αλλά, με την απαραίτητη προϋπόθεση να στοιχειοθετηθεί ένα καλό σχέδιο διαχείρισης για ολόκληρη την περιοχή, που να προβλέπει μια ζώνη προστασίας για το βουνό και τα όρια μέχρι τα οποία θα μπορούσαν να κινηθούν οι άνθρωποι και οι εγκαταστάσεις τους, χωρίς να αλλοιώνουν το τοπίο.

Στην περίπτωση του Ολύμπου, έχουμε ήδη καθυστερήσει πολύ από την πλευρά αυτή. Και επειδή πολλοί κοινοί διεκδικούν πολλά, που συνδέονται με κινδύνους, μονάχα ο πρωθυπουργός και υπουργός Πολιτισμού θα μπορούσε να ξεκαθαρίσει την κατάσταση. Οι αποφάσεις μιας συνεκτικής υπό την προεδρία του και με συμμετοχή των υπουργών Αναπτυξίας και ΠΕΧΩΔΕ θα μπορούσαν να δώσουν λύσεις και να δεσμεύσουν και την κυβέρνηση και όλους τους άλλους ενδιαφερόμενους.

Ο Κώστας Καραμανλής χρειάζεται, όμως, να παρέμβει και για άλλο λόγο. Ο Ολύμπος βρίσκεται από χρόνια στον ελληνικό ενδεικτικό κατάλογο, ώστε να περιληφθεί στον κατάλογο των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της Ουνέσκο για την εξέχουσα παγκόσμια αξία του, που κανένας δεν αμφισβητεί. Όμως ο φάκελος της υποψη-

ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΑΠΟΔΕΙΧΘΗΚΕ ΟΤΙ ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΕΧΟΥΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Ακυρώθηκε η άδεια για διάνοιξη ασφαλτοδρόμου στον Όλυμπο

Οι αντιδράσεις των πολιτών και των φορέων στην επιχειρούμενη προσπάθεια δημιουργίας χιονοδρομικού κέντρου στον Όλυμπο έφεραν αποτέλεσμα. Ο υφυπουργός πολιτισμού κ. Τατούλης αναγκάστηκε να ακυρώσει την άδεια που αρχικά είχε δοθεί για κατασκευή ασφαλτοδρόμου στον Εθνικό Δρυμό του Ολύμπου.

Όπως είχε γίνει γνωστό από τον Ημερήσιο Τύπο (και το ΑΖΙΜΟΥΘΙΟ είχε σχετικό άρθρο στο προηγούμενο τεύχος) το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) είχε εγκρίνει άδεια για κατασκευή ασφάλτου στην πλευρά του Ολύμπου προς την Ελασσόνα και τον Τίρναβο. Από την άδεια αυτή ήταν πλέον φανερό η πρόθεση των αρμόδιων φορέων να εγκρίνουν τη δημιουργία χιονοδρομικού κέντρου στο ιστορικό βουνό που αποτελεί ταυτόχρονα έναν από

τους πλέον σημαντικούς Εθνικούς Δρυμούς της χώρας μας. Αμέσως μόλις έγινε γνωστό το θέμα, πολλοί κοινωνικοί, οικολογικοί και ορειβατικοί φορείς, προσωπικότητες και πολίτες αντέδρασαν αποφασιστικά. Μάλιστα και ο πρέσβης της χώρας μας στην ΟΥΝΕΣΚΟ κ. Γ. Αναστασόπουλος έστειλε ανοιχτή επιστολή στον Πρωθυπουργό με την οποία ζητούσε την παρέμβαση του για να αποτραπεί το σχεδιαζόμενο οικολογικό, ιστορικό και πολιτιστικό έγκλημα.

Τελικά μετά τις αντιδράσεις οι οποίες μάλιστα πήραν και διεθνείς διαστάσεις από οικολογικές οργανώσεις σε αρκετά κράτη (Πολωνία, Ιταλία, Αυστρία, ΗΠΑ) που εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην επικείμενη καταστροφή, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να αναθεωρήσει (προς το παρόν τουλάχιστον)

την απόφασή της και να ακυρώσει την άδεια. Έγινε επιτέλους κατανοητό και από τους "καθ' ύλην" αρμοδίους ότι *"το μυθικό βουνό δεν προσφέρεται για ορδές τουριστών και επιδρομές κερδοσκοπών. Δέχεται μόνον επισκέπτες, περιπατητές, ορειβάτες, φνυσιολάτρες, προσκυνητές. Πολίτες του κόσμου που σέβονται το χώρο και όχι πελάτες και καταναλωτές. Και αντάρτες -οψέποτε χρειάστηκε στην Ιστορία μας..."* όπως έγραψε ο Γ. Βότσης στην Ελευθεροτυπία.

Χρειάζεται όμως επαγρύπνηση από όλους τους ορειβατικούς συλλόγους, τις οικολογικές οργανώσεις και κυρίως από τους πολίτες, διότι η ορεινή φύση της χώρας μας έχει μπει στο στόχαστρο κερδοσκοπικών συμφερόντων και οι κίνδυνοι για τα φυσικά οικοσυστήματα αλλά και τις τοπικές κοινωνίες είναι πολύ μεγάλοι, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε η κ. **Νίκη Γουλανδρή** σε εκδήλωση για τον Όλυμπο: *"... Στη σημερινή βέβηλη και χωρίς μνήμες εποχή μας, χρειάζεται επαγρύπνηση και πρόνοια για να διασώσουμε το πολυτιμότερο σύμβολο και φυσικό μνημείο, που μας κληροδότησε ο αρχαίος κόσμος. Η σύγχρονη λειτουργία εθνικών δρυμών διαθέτει κανονισμούς και ασφαλιστικές δικλείδες για την αδιατάρακτη συνέχιση της αιώνιας διαδρομής των. Εμείς, οι σύγχρονοι, φέρουμε την ευθύνη της προάσπισης του πρώτου εθνικού δρυμού της χώρας μας".*

Ιδεολογία και αθλήματα βουνού

Συλλογισμοί για τη συμβολή των αθλημάτων βουνού στη διαμόρφωση του χαρακτήρα των νέων

Wilfried Meulenbergs

Μέλος της Οργάνωσης Νεολαίας
Friends of Nature Αυστρίας

Η έννοια ιδεολογία ίσως να ακούγεται σαν μια σύνθετη λέξη και καμιά φορά και παλαιομοδίτικη. Αλλά είναι αυτή ακριβώς η έννοια που πάνω της θέλω να συλλογιστώ, γιατί γνωρίζω πως πίσω από κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα υπάρχει μια ιδέα, ένα νόημα: Το πώς κάνουμε κάθε τι, αντανakλά το γιατί το κάνουμε. Μόνο όταν συνειδητοποιήσουμε γιατί το κάνουμε, ξέρουμε και πώς να το κάνουμε. Στα Αθλήματα στη Φύση και στη συνδεδεμένη με αυτά εκπαίδευση, η ιδεολογία είναι κάτι πολύ βασικό. Ο τρόπος με τον οποίο τα οργανώνουμε κυρίως και το περιεχόμενο που τους δίνουμε, αντανakλά μια ιδεολογία. Τις περισσότερες φορές αυτό μπορεί να γίνεται ασυνείδητα, όμως πάντα η ιδεολογία είναι η βάση κάθε δραστηριότητας.

Τα Αθλήματα Βουνού έχουν μια σχετικά μονοδιάστατη φήμη λόγω της ιδεολογίας με την οποία παλαιότερα ήταν συνδυασμένα. Ήταν, και ακόμα σε πολλές περιπτώσεις είναι, συνδεδεμένα κυρίως με τον ανδρισμό και την επίδειξη "Body building". Ακόμα και σήμερα ακούμε εκπαιδευτές να λένε: "Δείξε μου ότι είσαι άντρας!", με σκοπό να παροτρύνουν νέους να κάνουν μια δύσκολη κίνηση ή πράξη.

Μικρή ιστορική αναφορά

Η διαμόρφωση βέβαια χαρακτηριστικών γενναιότητας μέσω της σωματικής άθλησης δεν είναι κάτι καινούργιο. Η επίδειξη όμως σωματικής δύναμης μέσα από τα διάφορα αθλήματα και κυρίως από αθλήματα βουνού "ανακαλύφθηκε" πρόσφατα.

Στα αρχαία χρόνια, τα νεαρά αγόρια της Σπάρτης εκπαιδεύονταν σε σκληρές εξωτερικές δραστηριότητες, έτσι ώστε να επιλεγούν για την -ακόμη σκληρότερη- εκπαίδευση του Σπαρτιατικού στρατού. Τα αγόρια έπρεπε να κοιμούνται έξω, να βρίσκουν φαγητό και νερό μόνα τους, να διασχίζουν ορμητικά ποτάμια, να ξαναβρίσκουν χαμένα μονοπάτια στα ερημικά βουνά της Πελοποννήσου. Όσοι δεν τα κατάφερναν είτε εγκαταλείπονταν, είτε πέθαιναν: θεωρούνταν πλέον κατώτεροι άνθρωποι για πάντα.

Την ίδια σκληρή εξωτερική

εκπαίδευση βλέπουμε σήμερα ακόμα σε κάποιες από τις ελάχιστες αυτόχθονες φυλές τις Αφρικής, όπως οι Μασάι, όπου τα αγόρια εκπαιδεύονται σε ιχνηλάτηση, τοξοβολία, ρίψη ακόντιου, άλματα. Όλα αυτά είναι οι δεξιότητες που χρειάζονται, για να γίνουν τα αγόρια γενναίοι άντρες, πολεμιστές, προστάτες της φυλής ή της πατρίδας.

Αυτό που σε εμάς φαίνεται σαν ένας απαραίτητος τρόπος για να διατηρηθεί ο μηχανισμός επιβίωσης των αποκαλούμενων πρωτόγονων φυλών ή η αξιολογή κληρονομιά ενός αρχαίου πολιτισμού, δεν θα περιμέναμε ποτέ να το βρούμε σε μια σύγχρονη κοινωνία να χρησιμοποιείται σα μέσο επίδειξης. Γιατί, υποτίθεται ότι όσοι ασχολούμαστε με αθλήματα βουνού στις σύγχρονες κοινωνίες, έχουμε μεγαλύτερη ευαισθησία προς τη φύση και οι επιλογές μας είναι πιο συνειδητές.